

ВАШЕ ПРИЗВИЩЕ. ЗВІДКИ ВОНО?

Мета нової дослідницької праці — роз'яснити, звідки походять наші прізвища, що вони означають. Це й постарёмось зробити, спираючись на наукові дослідження, матеріали краєзнавців та власні.

Отже, від чого ж утворились українські прізвища? Матеріалом для цього служили імена, назви місць проживання чи походження, професії, індивідуальні ознаки (фізичні, психічні та інші) першого носія прізвища, вуличні прізвиська тощо.

Першою основою для створення прізвищ стали імена — переважно імена батька, матері, діда чи іншого предка.

Прізвища, утворені від імен, становлять серед українських прізвищ дуже поширену групу. І використано для цього понад 200 власних імен. Правда, не всі однаковою мірою були продуктивними: одні — більше, інші — менше. Дослідники, наприклад, підраховали, що від раніше досить поширеного імені Іван та похідних від нього виникло до 130 прізвищ, Григорій — 78, Федір — 77, Яків — 71, Семен — 61, Степан — 57, Андрій — 43, Йосип — 34, Марія — 36 і т.д.

А одним з найдавніших інструментів створення прізвищ як від імен, так і інших слів були численні суфікси: -ук, -чук, -енко, -енко, -ець, -ик, -ич, -ович, -евич, -ський, -цький, -зький, -ай, -усь, -но, -ах, -як, -ей, -аш, -ишин та багато інших. Всього понад 60 відсотків українських прізвищ утворено за допомогою суфіксів, кількість яких становить майже півтори сотні.

Нижче почнемо розповідь про прізвища людей району, що утворені від імен (в алфавітному порядку). Більшість цих прізвищ зрозуміла для нас, а частина так видозмінена, що далеко не кожен може догадатися про їх основу. Справа в тому, що імена обкачувались у мові, давали велику кількість похідних — зменшених, пестливих, кличних, упростіжених. Слід пам'ятати й те, що колись було багато таких імен, які зараз вважаються застарілими, давно вийшли з ужитку, невідомі для сучасних поколінь. Чимало тут «понакручували» і писарчуки.

Ось які відіменні прізвища зареєстровані в нашому районі.

Абрамчук, Абрамович, Абрамов, Аврамчук, Аврамець, Овраменко — походять від імені Абрам, Аврам.

Авер'янов, Оверчук — Авер'ян, Оверко.

Андрійчук, Андріюк, Андрушенко, Андруховець, Андрущак, Андрусь, Андрущук, Андросюк, Андреев — Ан-

дрій (Андрусь, Андрух).

Антонюк, Антончук, Антонів, Антонов, Антонишин, Антош-ко — Антон.

Артем'юк, Артенюк, Артюшкевич, Артемов — Артем (Артюх).

Зрозуміле походження й таких, не дуже поширених у районі прізвищ, як Августинович — Август; Адамчук, Адамченко — Адам; Андранюк — Андрон; Антипов, Антикало — Антип; Аркадьєв — Аркадій; Афанасьєв — Афанасій.

Чимало прізвищ породило ім'я Василь (Базиль, Базилій) — Василець, Василюшин, Васильчишин, Василюк, Васильченко, Васькевич, Васюрчик, Ващук, Василевич, Васюк, Василевський, Васецький, Васильєв, Базалій, Базелик, Базалійський, Базильчук.

Від давньоєврейського імені Абакум, Авакум (біблійний пророк) утворене спрощене Бакум. Воно й стало основою прізвищ Бакуменко, Бакунець, очевидно, й Бакурський. Прізвище Бакуменко, можливо, походить від назви села Бакумівка, що в Київській області.

Імена Бартош, Бартоломій породили прізвища Бартаманський, Берташ; Бенедикт, Венедикт — Бенедюк, Бенедик, Бенедищук, Бень, Беньковський, Бенцак.

Від слов'янських імен Бислав (Бих) пішли прізвища Биховець, Біхова; Богуслав — Богувеський; Будимир (Буд, Мир, Мирко) — Будко, Мирко; Броніслав — Бронювський, Брончук; Богдан (Богодан, Дан) — Богдан, Богданов, Богинський, Данішура; Борис (Бор, Бориско) — Борис, Борисюк, Борисенко, Боришкевич, Борушко, Борчук, Борковський, Боровський, Боровець, Борщук; Драгомир (Драг) — Драган, Драганчук; Дробислав (Дроб) — Дробуш.

Польські імена Блажей, Вацлав лягли в основу прізвищ Блажівський, Блажко, Вац.

Прізвища Веремчук, Веремейко, Верешко, Веренько, Верема утворені від імені Веремій (Єремія). А це ім'я похідне від Яреми. Отже, з названими споріднені й прізвища Яремчук, Ярема.

Володько, Володимирець, Вовчук, Вовченко пішли від імені Володимир (Вова); Владичук — від імені Владислав (Владик).

Ростислав ЖУРОМСЬКИЙ.

(Продовження. Поч. в № 5).